

Hallgassuk csak meg kísérőnket!

Bulgária mezőgazdaságának sajátos ága a rózsatermelés. A rózsaoilajat a rózsaszirmokból párolják. Az olajat a legdrágább illatszerek készítésére használják. A rózsaoilaj az ország legfontosabb exportcikke. A rózsatermelés legfontosabb területe a Balkán hegység déli lejtője.

Hol termelik tehát a legtöbb rózsát Bulgáriában? (A Balkán hegység déli lejtőjén.) Miért éppen itt? (Déli völgyeit a magas gerincek védik a hideg északi szélről.)

Várnából ismét hosszú útra megyünk. Megnézzük az ország fővárosát...

Fekvése: Keressétek meg a térképen!

Milyen felszíni tájak veszik körül? Tehát milyen felszíni forma közepén fekszik? (Hegységekkel körülvevett medencében fekszik.) Most pedig bemegyünk a fővárosba... Mit látunk ott? (Előre kiadott feladatként egy tanuló teljesen önállóan — tk. és egyéb forrásanyag alapján — felkészült a város bemutatására.)

Egy tanuló 2—3 perces — teljesen önállóan elkészült — beszámolója SZÓFIÁRÓL.

(Esetleges tanári kiegészítések.)

Ezzel utazásunk befejeződött. Nem jövünk azonban még haza. Még egy ideig — a következő órán — Bulgáriában fogunk tartózkodni.

Ismerkedünk ezzel a szép és érdekes országgal, ennek gazdasági életével.

Most pedig nézzük meg, érdemes volt-e ilyen nagy utat megtennünk, szereztünk-e új ismereteket erről a dél-európai országról, gazdagodott-e tudásunk Bulgáriára vonatkozóan?

III. ÓRA VÉGI ÖSSZEFOGLALÁS

Határozzuk meg, hol fekszik Bulgária?

Melyek a határai?

Mely tájaival ismerkedtünk meg?

Mi jellemző Bulgária éghajlatára?

Melyek az eddig megismert fő terményei?

Melyek az eddig megismert legnagyobb városai?

Hf.: tk. 115—117. oldal. Nf. 42/1, 2, 3.

Tisztaban vagyok azzal, hogy tervezetem „nélkülözi” a megszokott részössze foglалásokat, és hogy az egyes szerkezeti egységek sem különülnek el szigorúan, továbbá a tankönyvtől talán némely vonatkozásban eltér..., de hiszen éppen arra szeretnék választ kapni. Önöktől, lehetséges-e ez ilyen mértékben, amint tervezetemben szerepel. Azzal kapcsolatban, hogy az egyes részegységek nem különülnek el, úgy, mint azt annak idején a főiskolán megszoktuk, csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy én a magam részéről úgy érzem, hogy ebben a koncepcióban a különböző részegységekhez való szigorú ragaszkodás csak az egymással szoros kapcsolatban levő összefüggések láncolatát szakítaná meg.

VÁLASZ A FELVETETT KÉRDÉSEKRE

A tervezet lényegében minden, a tankönyvben is feldolgozott ismeretet tartalmaz. Így tehát nem tér el a tankönyvtől. A tanítási anyag feldolgozási sorrendje sem mutat számottevő eltérést. A beiktatott szemelvények — függetlenül attól, hogy a tanár vagy a kijelölt tanuló mondja el — színesebbé teszik az órát. Maximalizmus akkor jelentkezik (és ellenkezőképpen a tanterv előírásaival), ha a szemelvényekben szereplő ismereteket is, mint kötelezőket kérni számon a tanár. Ez a szemelvényekkel (ismertetésekkel) és diaképekkel kombinált utaztató módszer változatosságot eredményez a földrajzórák sorában.

Kifogásolható lenne — ha nem tanyai iskoláról lenne szó — a sok tanári közlés. Így azonban, a tapasztalatok szerint sem vehető soknak és csak így, ilyen sok közléssel, leírással dolgozható fel a rendelkezésre álló idő alatt ez a tanítási anyag. Éppen ezért nem mertem (és nem akartam) a közléseket kérdésekké vagy feladatokká bontani.

POSA LAJOS
főiskolai adjunktus
Tanárképző Főiskola, Szeged

Központi diakép: rózsatermelés a Balkán-hegység déli lejtőjén.

Térkép.

Fekvésének meghatározása térképelemzés alapján.

A városismertetéssel egy időben diakép Szófiáról.

Térkép.